

Folkloristil on head eeldused kogukonnatöök

Ergo-Hart Västriik 50

Foto: Ahto Sooraru

25. juunil tähistab 50 aasta juubelit folklorist, õppejõud ja Kodavere kogukonna eestvedaja Ergo-Hart Västriik.

Mis viis sind Tartu Ülikooli eesti filoloogiat õppima?

Mul tekkis huvi keele ja kirjanduse vastu Tallinna 44. Keskkoolis (praegune Mustamäe Gümnaasium). Olin inglise keele, tänapäeva mõistes humanitaar-

kallakuga klassis. Toonased eesti keele ja kirjanduse õpetajad Regina Peet ja Saima Velling pugesisid oma malbe olekuga kuidagi hinge, klassijuhataja ning inglise keele õpetaja Tiina Metsma oma pühendumusega andis samuti head eeskju. See, et eesti filoloogia valisin, oli samas vastuoluline, sest kirjandite kirjutamine käis mul keskkoolis väga raskelt, reaalinetes olin märksa tugevam, näiteks aitasin klassikaaslasti matemaatikas järele.

Õppisid Tartus 1990-ndatel. Milline see ühiskonna murranguaeg toona ülikoolis ja eesti humanitaarteadustes oli?

Murranguaegadel pole piirid väga selgelt paigas ning aset leiab sedagi, mis stabiilsetes ühiskondades on ilmvõimatu. Näiteks meie oma lennuga alustasime 1990. aasta sügisel nn kursuse süsteemis, kus kõik 50 eesti filoloogia esmakursuslast käisid samadel aegadel samades loengutes. Teisel õppeaastal aga läksime üle ainepõhisele süsteemile, nii et saime ise hakata valima, milliseid aineid ja mis järjekorras võtame. Tollel esimesel aastal oli meil mitu sissejuhatavat ainet, nende hulgas rahvaluuleprofessor Eduard Laugaste „Sissejuhatus rahvaluuleteadusse”. Mäletan, et see oli igavavõitu loeng, kus toona 81-aastane õppejõud vahetevahel justkui suigatas ja tundus, et ta lugus meile ette oma õpikut „Eesti rahvaluule”. Meie kursusele tuli teiselt erialalt üle Anzori Barkalaja (hilisem Viljandi Kultuuriakadeemia pikaajaline juht), kes oli suur rahvaluulehuviline ning ärgitas midagi ette võtma, et kohustuslik rahvaluulekursus poleks nii üheülbaline. Teisedki kursusekaaslased olid seda meelt, et Laugaste loengupidamine ei vasta ootustele, millega ülikooli tuldi. Nii kirjutasimegi kollektiivse kirja teadus-

konna nõukogule, kus palusime muutusi. Mäletan, et kursuse esindajad kutsuti teaduskonna nõukogu koosolekule, kus osa professoreid oma üleolekut välja näitas, osa aga mõistis probleemi olemust. Tulime sealt ära üsna mustas meeleolus. Järgmisel õppeaastal Laugaste siiski sissejuhatavat loengut enam ei pidanud. Võib-olla oli sel muu põhjus, kuid rahvaluule õpetamises hakkas toimuma muutusi ja ehk oli selles oma osa mainitud esmakursuslaste aktiivsusel.

1990. aastate algusesse jäi esimeste personaalarvutite tulek humanitaaride töölaualle. Oma esimese pikema kirjaliku ülikoolitöö kirjutamiseks (Tiit Hennoste aines) sain kasutada vanematekoju toodud arvutit, millel olid andmekandjateks 5¼-tollised pehmed *floppy*-kettad. Tartu Ülikooli folkloristideni jõudis 1992. aastal Rootsist humanitaaribina esimene personaalarvuti, millel vormistasin oma esimese rahvaluulealase seminaritöö. Interneti võimalustega tutvusin esmakordselt Eesti Keele Instituudi folkloristide tööruumides Eesti Kirjandusmuuseumis. Asjad, mis praegu tunduvad meile elementaarsed, olid siis uued ja pakkusid seninägematuid võimalusi.

Muutused puudutasid 1990. aastate alguses ka teaduse rahastamist. Lisaks arvutite kasutusele võtmisele olid Eesti Keele Instituudi folkloristid toona edukad teadusgrantide taotlemisel. Nii avanes paljudel folkloristikatudengitel 1990. aastate keskpaigas võimalus eri projektide täitjana õpingute ajal tööle asuda. Minagi tegin esimesed tööampsud kolmandal kursusel sedasama TÜ folkloristide humanitaarabi korras saadud arvutit kasutades. EKI folkloristika osakonda sain põhi kohaga tööle 1995. aasta alguses, mil ülikool oli mul veel lõpetamata. Murranguajale iseloomulik oli seegi, et minusugune verinoor magistrant sai võimaluse mõni aasta hiljem asuda tööle Eesti Rahvaluule

Arhiivi juhatajana. See oli aeg, mil otsiti vastutavatele kohtadele noori inimesi ja anti neile võimalus ennast teostada.

Arhiivi juhtisid aastatel 1999–2008. Millised olid toonased suuremad väljakutsed sulle endale ja ka arhiivile üldisemalt?

Mulle oli see väga suur vastutus, tundmatus kohas pea ees vette hüppamine. Mul polnud varasemat juhtimiskogemust, kõike tuli käigu pealt õppida. Minu jaoks oli arhiivijuhtimine ennekõike töö inimestega. Mul oli üle kahekümne kolleegi, kelle eest pidin hea seisma. Käsitlesin oma tööd nende inimeste teenimisena – minu asi oli luua nendele tingimused. Sain alles siis teada, kui mul tööleping lõppes, et tegelikult minu tööülesannete hulka akademiline töö ei kuulunudki. Arhiivi juhataja töö oli puhtalt administratiivne amet. Aga mina tegin selle kõrval ka teadustööd, kaitsesin sellel ajal nii oma magistri- kui ka doktoritöö, mis tähendas, et tegelikult juba arhiivis põlesin korduvalt läbi. Kõike oli liiga palju. See andis tohutult kogemusi, aga samas ka võttis: töö tuli koju kaasa.

Institutsionaalne väljakutse oli hoida rahastust. Eesti teaduspoliitika on olnud pidevas reformimises, asutusi on ju varem rahastatud viieaastaste tsüklite kaupa. Viimati nimetati seda institutsionaalseks uurimistoetuseks, enne seda sihtfinantseerimiseks. Oluline oli tagada, et saaks kirjutatud edukas taotlus ja et teadustööl oleks piisav sihtfinantseering. Arhiivi ju rahastati samuti kui teadusprojekti. Kogu aeg pidi leidma kahe suuna vahel tasakaalu, et teha jooksvat arhiivitööd ja anda ka teaduslikku produktsiooni. Minu asi oli luua töökeskkond, kus inimeste vajadused oleks rahuldatud ja meel hea. Ja minu arust see õnnestus, arhiivis oli siis ja on ka praegu väga kokkuhoidev kollektiiv.

Tegelesin ka kirjastamisega. Sellel ajal hakkasime näiteks taas välja andma Eesti

Rahvaluule Arhiivi toimetiste sarja. Samamoodi on toona algatatud sari „Helisalvestusi Eesti Rahvaluule Arhiivist” praeguseks kenasti tuule tiibadesse saanud.

Alustasid õpinguid küll eesti filoloogialal, kuid magistritöö ja doktoritöö kirjutasid vadja (ja isuri) rahvausundist. Kas pead ennast ise filoloogiks, fennougriks, folkloristiks või hoopis usundiloolaseks?

Ülikooli tulin selleks, et õppida õpetajaks. See oli ainuke karjäärivalik, mida oskasin keskkooli lõpuks endale senise elukogemuse põhjal ette kujutada. Eesti filoloogia eriala hõlmas toona nii keelt, kirjandust kui ka rahvaluulet. Teiseks aastaks oli vaja valida peeriala ning kuigi enamus kursusekaaslasti tegi valiku keele või kirjanduse kasuks, siis meie lennus oli ka väike hulk folkloristikahuvilisi. Ülikooli esimesel aastal sattusin ülikooli raamatukogus kuulama Oskar Looritsa 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvahelist konverentsi „Rahvausund tänapäeval”. Tagantjärele vaadates oli see kokkupuude väga tähenduslik ja on otse või kaude mõjutanud minu hilisemaid valikuid. Spetsialiseerusin õpingute käigus rahvaluulele ja minu uurimisteemad on olnud seotud hõimurahvaste rahvausundi uurimisega. Lisaks juhatasin Oskar Looritsa 1927. aastal asutatud Eesti Rahvaluule Arhiivi. Pean end ennekõike ikka folkloristiks, kes on saanud laiema filoloogilise ettevalmistuse ning kelle uurimisteemadel on olnud ühisosa fennougriksikaga.

Mis tõukas sind uurima rahvausundi teemat?

Nõukogude ajal oli rahvausundi uurimine ideoloogilistel põhjustel kammitsetud. Usundiga seotud küsimusi sai uurida, aga vaid muude teemade kattevarjus. 1990. aastate alguses varasemad piirangud kadu-

sid ning sellele järgnes omamoodi rahvausundiuringute buum. See avaldus muu hulgas tudengite uurimisteemade valikus. 1995. aastast alates asus TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule eriala juhtima Ülo Valk, kes on samuti usundiuurija ja juhendas nii minu bakalaureuse- kui ka magistritööd. Sellises kontekstis oli usundiga seotud teemadele keskendumine igati loomulik asjade käik.

Oled põhjalikumalt tegelenud vadja kultuuri ja usundiga. Mis sind selle rahva-killuni viis?

Eesti Keele Instituudi folkloristika osakonnas tööle asudes sai minu ülesandeks rahvusvahelise suurprojekti „Mythologia Uralica” ehk uurali rahvaste mütoloogiate entsüklopeedia vadja kõite jaoks materjalide koondamine ja läbitöötamine. Kõige olulisem materjalikogum on Paul Ariste käsikirjaline „Vadja etnoloogia”, mis on hoiul Eesti Rahvaluule Arhiivis. Koos toonase ja praeguse kolleegi Madis Arukasega Ariste vadja materjali läbi töötades tekkis soov Ariste päevikutes kirjeldatud paiku oma silmaga näha. Meie välitööretked vadjalaste asualale ongi olnud sõna otseses mõttes Paul Ariste jälgedes. Esimesed korrad osalesime Heinike Heinsoo juhendatud välitöödel, mida ta igal aastal tudengitele korraldas. Nullindatel käisime vadja külades omal käel ning tegime koos Taisto Raudalaisega välitöid ka ingerisoomlaste juures.

Kahjuks pole „Mythologia Uralica” vadja köide siiani valmis. Hakkasin selle jaoks kirjutama uurimisloo ülevaadet, aga sellest kasvas välja hoopis minu doktoritöö vadjalaste ja isurite usundi kirjeldamisest erinevatel ajalooetappidel. Vadja usundi ja mütoloogia teemaga tegelemist pole ma osanud ise ohjata: olen alustanud ühe teema või lähenemisega, aga jõudnud hoopis teise kohta välja. Praeguseks olen

leppinud sellega, et jään ainekule alla ning hea meelega annan seni tehtu selle suure töö jätkajale üle.

Milline on hetkel sinu suhe Vadjamaaga?

Praeguseks olen aktiivsest uurimistööst tagasi tõmbunud ja hoian silma peal vaid sellel, mis toimub vadja aktivistide sotsiaalmeedia gruppides ja kontodel. Olen järjepidevalt jälginud Luutsa vadja muuseumi käekäiku ning seda, kuidas kohapeal kohanetakse hiiglasliku Ust-Luga sadama taristu laienemisega. Vadja keel on igapäevasest kasutusest taandunud ja nüüdne vadjalaste ning vadja entusiastide kogukond on peaaegjalikult venekeelne. Luutsa külapüha aga peetakse endiselt ja mälestus vadjalaseks olemisest või vadjaluse olemasolust püsib edasi. Üha enam taandub vadja kultuur üksikute entusiastide pärusmaaks. Alles hiljuti avas näiteks vadja kultuuriselti asutaja Jekaterina Kuznetsova Narvas kultuurikeskuse Ingeri Maja, kus on väljapanek ka vadjalastest.

Üks viimatisi sinu juhendatavaid, Kaisa Langer kaitses oma doktoritöö inglise keeles. TÜ folkloristika osakond on võtnud rahvusvahelise suuna. Millisena näed eesti folkloristika tulevikku?

Maailma mastaabis – võrreldes antropoloogia või ka usuteadusega – on folkloristika väike teadusala. Eestis on folkloristikal olnud seni korralik institutsionaalne toetus ja ilmselt on Tartu kõige suurema folkloristide suhtarvuga linnu maailmas. Meil on välja kujunenud tugevad teadustraditsioonid, eesti folkloristide hulgas on tõelisi oma ala tippe ning on kogemusi ja teadmisi, mida teistele jagada. See on väga oluline, et Tartut (ja Eestit) tuntakse kui folkloristika keskust ning soovitakse tulla siia õppima. Rahvaluule osakonnas on magistri- ja doktoriõppes rahvusvahelisi tudengeid hetkel tõesti rohkem kui eestlastest üliõpilasi. Sellises

rahvusvahelistumises on eesti folkloristika tulevik ja minu meelest on see loomuliku arengu tulemus. Mitu Tartus kraadi kaitsnud välisdoktoranti on väga hästi Eesti ühiskonda ja siinsesse folkloristide kogukonda lõimitud. Usun, et iga välistudeng saab rikastada eesti folkloristikat oma unikaalsete teadmistega. Küsimus on vaid selles, kas oskame seda head ja väärtuslikku vastu võtta ning integreerida.

Oled rahvapäraseid koraale ja regilaule esitava ansambli Triskele liige. Kuidas ansambel alguse sai ja milline on sinu roll selles koosseisus?

Oleme nüüdseks tegutsenud juba 25 aastat. Tutvusin teiste ansambli liikmetega Tartut külastanud varajase muusika õpetaja David Kettlewelli kursuste kaudu. Olen üles kasvanud Hortus Musicuse vinüülplaatidega ja mul oli tudengipõlves vanamuusika vastu suur tõmme. 1990. aastate alguse Tartus olid ansambli Via Sonora kontserdid tõeliselt lummavad oma sügava vaimuse ja fluidumiga. Mul oli suur õnn nendesamade muusikutega hakata otsima Eesti oma vanamuusikat, mille leidsime rahvakoraalides. Suur osa koraaliviise on jäädvustatud Eesti Rahvaluule Arhiivi kogudes ja nii oli mul võimalik kasutada ülikoolis omandatud teadmisi nende arhiivist üles otsimiseks. Selle ainekule kohta polnud väljaandeid ei 1990. aastatel ega ole neid palju ka praegu. Nii olen ansambelis hea seisnud selle eest, et meil oleks piisav ülevaade ettevõetud piirkonna rahvakoraalidest.

Kunstimaailmas on hakatud laiemalt tunnustama sellist asja nagu loomeuuri- mus. Milline on teaduse ja loome vahet sinu nägemuses?

Laulmist Triskeles ja akadeemilist uurimistööd olen millegipärast hoidnud pikalt teineteisest lahus. Need olid justkui kaks erinevat maailma, mis said minus küll

kenasti ja harmooniliselt kokku, kuid tööjuures kõnelesin Triskele kontsertidest või muudest muusikaprojektidest vähe. Pigem häbenesin seda kui liiga kerglast (st mitteakadeemilist) tegevust. Nüüdseks vaatan asjale hoopis teise pilguga ja näen musitseerimist elu loomuliku osana, mis võib olla sujuvalt seotud minu muude tegemistega. Laulmine ja muusika aitavad mul end tasakaalus hoida, võimaldavad väljendada end muul moel kui vaid tõsiteaduslikult ja intellektuaalselt.

TÜ kultuuriteaduste instituudis on loometegevusega tegelemine nüüd üha enam aktsepteeritud ja toetatud. Magistritasemel on mitmes õpinguprogrammis võimalik magistritöö asemel lõpetada magistripjektiga, mis võibki olla põhimõtteliselt ilukirjandusteos, eepos, näitus või sündmus. Nüüd on ka üks kultuurkapitali stipendium humanitaarala õppejõududele. Paljud meie instituudi töötajad ju tegelevad mitmesuguse loometööga. Just viimases instituudi nõukogus oli arutelu loovkirjutamise mikrokraadi teemal. Sellest, et õppejõud tegelevad lisaks akadeemilisele tööle ka loominguga, kõneldatakse nüüd avalikult ja kõva häälega, seda nähakse plussina, mitte akadeemilist tööd takistava tegurina.

Oled aktiivsest teadus- ja õppejõutööst taandumas. Lõppev semester Tartu Ülikoolis jääb sulle (vähemalt praegu) viimaseks. Kuidas ja mis põhjustel oled jõudnud sellisele otsusele?

Eks põhjuseid on mitu. Ühelt poolt see, et olen 30 akadeemilises maailmas veedetud aasta jooksul korduvalt läbi põlenud. Võtsin end üha uuesti ja uuesti kokku ning pressisin kehvast enesetundest hoolimata edasi, kuni umbes viie aasta eest sundisid tervisehädad korralikult aja maha võtma. Suurema läbipõlemise järel olen hakanud otsima alternatiive, kuidas elada oma elu

vähem ennasthävitavalt ja rohkem tasakaalus. Nõnda olengi väikeste sammude haaval hakanud end akadeemilisest elust lahti ühendama ning otsinud võimalusi oma potentsiaali rakendada mujal. Näiteks olen hakanud suure kirega süüa tegema. Meie Kodavere lähedal asuvas maakodus, kus abikaasa Veinika korraldab kangastelgedel kudumise koolitusi, pakun süüa nii koolitustel osalejatele kui ka koduse reherestorani külalistele. Rakendusliku folkloristikaga tegelen aga Palal asuva Kodavere Pärimuskeskuse tööd juhtides.

On oluline, et viimasel ajal on hakatud vaimsest tervisest ja läbipõlemisohust palju rohkem rääkima. Kas praeguses Eesti akadeemilises süsteemis saaks midagi muuta, et see oleks inimlikum, et teadlased oleks hoitud?

See on tohutu suur ja oluline teema. Kindlasti on võimalik teha läbipõlemise ennetamiseks teadlikke juhtimisotsuseid ja töökorralduslikke muudatusi. Juhid võiksid olla oma töörühma liikmetega paremas kontaktis, et saada aru, millal keegi hakkab ära vajuma. Praegu sellised toetus- ja ennetusmehhanismid hästi ei tööta. Mulle näib, et pole ka vastavat ettevalmistust. Vaimne tervis on ennekõike sinu enda asi: mõni inimene tabab ära ja teine mitte, millal tass päris tühjaks saab ja sealt enam midagi võtta pole. Teisalt on inimeste enda teadlikkus vaimsest tervisest madal, arusaamine, kes ma üldsegi olen ja mida väärt olen. Põhjus võib olla meie nõukogude aja taust: küllalt madal enesehinnang ja pidev vajadus ennast tõestada, kas või nahast välja pugeda. Nüüd on ülikoolis õppejõududele koolitusi läbipõlemise ennetamise kohta, sellele pööratakse tähelepanu, aga 20–30 aastat tagasi seda ei olnud. Igaüks pidi ise hakkama saama ja kuidagi saadi ka.

Kuidas sattusid Kodavere kanti? Mis viis sind seales kogukonnas aktiivse kaasalöömiseni?

Praeguses Peipsiääre vallas Torila külas asuvasse Turgi tallu jõudsimel juhulikult kaheksa aastat tagasi. Veinika tundis suurt vajadust oma maakodu järele, kuni leidis selle koha. Oleme seda küla mastaabis suurt talukohta sammhaaval korda sättinud.

Kui 2018. aasta suvel peeti Peipsiääre vallas mõttetalgud, et kaardistada Kodavere kandi pärimuskultuuri hetkeseis ja tulevikuväljavaated, siis otsustasin kaasalüüa soovist leida oma oskustele kohapeal rakendust ning teha midagi uut. Arutelud viisid selleni, et aasta lõpuks asutasime MTÜ Kodavere Pärimuskeskus. 2019. aasta alguses sai MTÜ enda käsutusse omavalitsusreformi tagajärjel tühjaks jäänud Pala vallamaja, millele oleme ligi kolm ja pool aastat uut sisu loonud. Keskkuses on praeguseks näiteks väljapanekud Kodavere kihelkonna valdadest ja vallamajadest, Kodavere keele eilsest ja tänasest päevast ning Anna Haava mälestustuba. Ettevalmistamisel on näitus Pala küla-fotograafi Oskar Tõrva klaasnegatiivide kogu ülesvõtetest. Oleme korraldanud keskkuses regulaarselt pärimuskultuuri alaseid sündmusi, sh Kodavere keele tunde, mille kaks esimest semestrit toimusid koroonapiirangute tõttu veebis.

Kas kogukonnatöö ja teadustöö on teineteisele vastandlikud või saab neid kuidagi ühendada?

Neid on kindlasti võimalik ühendada. Mina olen seda nimetanud rakenduslikuks folkloristikaks. Akadeemilise töö käigus omandatud teadmisi kasutan nüüd näituste tegemisel, pärimusmatkade ja ekskursioonide ettevalmistamisel, juhendan gümnasistide Kodavere-teemalisi uurimistöid. Ma olen leidnud neid ühisosi. Näiteks eelmisel aastal oli meil üks Kodavere paja-

tuste jäädvustamise projekt. Ma kasutan neidsamu akadeemilisi töövahendeid, aga nüüd on tulemuseks mitte teadusartikkel, vaid näiteks mõnd valdkonda populariseerivad videoklipid. Olen pidanud loenguid rahvakalendri teemal – ikka lähen arhiivi, loen, töötan läbi materjale ja kõnelen siis natuke teises võtmes, mitte nagu teadusettekanne tehes, aga populariseerivalt. Ma kasutan ülikoolis omandatud töövõtteid, samu oskusi ära kogukonna töös. Näen, et ideaalis on võimalik kogukonnatöö kogemust ja kogukonna jaoks tehtavat jagada akadeemilise maailmaga, aga praegu ma ei ole veel selleni jõudnud. Samas näen siin potentsiaali levitada sõnumit ja pakkuda alternatiivi, et meie, folkloristid, võime teha kogukonnatööd, meil on selleks olemas väga head eeldused.

Mille järgi mõõta seda, kas kogukonnatöö on korda läinud? Kas kogukonnas peaksid toimuma mingid muutused?

Kodavere Pärimuskeskuse ümber on oma fännklubi, need on pigem vanema-poolsed, folkloori-, kirjanduse- ja ajaloo-huvilised inimesed, sageli endised õpetajad. Oma tegevuste ja üritustega loome kogukonda, iga üritusega loodame mõnda uut inimest puudutada. See on pikem protsess, et kohapealsed inimesed õpiks end seostama selle nii-öelda Kodavere asja ajamisega. Minu ülesanne on unikaalset ja eripärast esile tuua, teadvustada, et vaadake, teil on siin nii toredaid asju – et tekiks uhkus oma asja üle, selle üle, mis muidu on tavaline või paneb õlgu kehitama. On hulk siinsete juurtega mujal elavaid inimesi, kes on väga-väga huvilised ja elavad meile kaasa. Aga kohaliku „tavalise” inimeseni tahaks rohkem jõuda. Teine asi on leida tee noorteni. Praegu on pärimuskeskuse juhatuses üks gümnasist – Imre Nõmm, kellest me kindlasti veel kuuleme. Kui sa vaatad ERR-i Lasteekraani lehel meie Kodavere seriaali „Kodavere vaim

Peipsi kõhal”, siis mina mängin seal Juhan Liivi vaimu, teist peategelast Uugu Juurt, kes kõneleb Kodavere keeles, mängib Imre. Tema on muidugi erandlik, ta on üks väheseid noori, kes praegu vabalt murret kõneleb. Tema vanaema on olnud murdehuviline. Aga kuidas jõuda nii-öelda keskmise nooreni – mullune filmiprojekt oli üks võimalikke viise, kuidas noori keele ja pärimuse juurde tuua.

Milline on sinu Kodavere murraku oskus? Kuidas keelel praegu läheb?

Olen Kodavere *kiälekuali* tunde korraldades kõik õppetükid hoolsalt läbi teinud ja praegustelt murraku oskajatelt üht-teist õppinud. Meil on keeletundides rõhk

suhtluskeelel ja nii saan lihtsamate lausete kõnes ja kirjas kokkuseadmise ja juba kenasti hakkama. Peame sageli Kodavere keele entusiastidega e-kirjavahetust murrakus, mis on väga arendav.

Oleme pärimuskeskusega seadnud eesmärgiks muuta Kodavere murrak nähtavamaks ja kuuldamaks. Meie soov on julgustada kõnelema keskealiste põlvkonna esindajaid, kes on murrakut kodus kuulnud, kuid pole seda mingil põhjusel aktiivselt kasutanud. Siis võiks meil olla uus keeleoskajate põlvkond, kui vanad head kõnelejad peaks eest ära minema.

VIVIAN SIIRMAN